

Sortsvalg af vinterhvede, vinterbyg og vinterrug i pløjefri dyrkning

Forhandlere af vintersæd til den kommende sæson er klar med bestillingssedlen. De enkelte firmaer har nye sorter at byde på, men udbudsmængden af de nye sorter er ofte lave og kræver tidlig bestilling. I den forgangne sæson har der været udfordringer med især gulrust i vinterhvede, men også septoria på grund af den våde maj måned. Det er vigtigt at vælge så sunde sorter som muligt, og når det gælder pløjefri dyrkning, skal der især fokus på de sygdomme, som smitter via planterester, for eksempel bygbladplet og skoldplet i vinterbyg, fusarium og hvedebladplet (DTR) i vinterhvede og meldrøjer i vinterrug. Udover sundhed er det vigtigt, at der anvendes en stråstiv sort, da lejesæd giver problemer med den efterfølgende halmhåndtering.

Sortsblandinger:

Ved at vælge en sortsblending får man en større robusthed i forhold til alle sygdomme. Det har ofte vist sig at en blanding af sorter giver et større udbytte end gennemsnittet af de enkelte sorter, idet sygdomstrykket er lavere end ved dyrkning af de enkelte sorter. Desværre er sortsblandinger dyre at fremstille og derfor også at købe og der er ikke umiddelbart meget at vælge imellem på markedet. Sortsblandinger produceres ofte til sidst og er derfor ikke egnede til tidlig såning.

Gødskning sammen med såning:

Ved store halmmængder, meget kold jord, forfrugt havre eller ingen/ringe tilførsel af husdyrgøning, kan det være en god ide at tilføre 10-20 kg kvælstof pr. ha samtidig med etablering. Erfaringer viser, at især vinterbyg har glæde af lidt svovlsur ammoniak, som desuden har gavnlig effekt på optag af det vigtige næringsstof mangan. Vinterrug kan på den skarpe sandjord med fordel tildeles dybstrøelse inden etablering, på grund af den langsomme frigivelse af kvælstof. Såfremt forfrugten er vinterraps eller bælgssæd, bør der generelt ikke være behov for tilførsel af kvælstof.

Sortsvalg:

I tabellerne er der med **rødt** og **grønt** markeret de henholdsvis negative og positive egenskaber for de sorter der skiller sig mest ud. Det er så ud fra dette, op til dig at vælge den sort eller de sorter der passer bedst til din bedrift. Vælg eventuelt flere sorter, så der er plads til et bredt etableringsvindue. Husk altid at tilpasse udsædsmængde efter plantetal og såtidspunkt. Kilde til alle tabeller er SortInfo.

Vinterhvede:

Sygdomme:

Den bedste kur med svampesygdomme er et godt sædskifte, det vil sige ikke den samme afgrøde to år i træk og helst ikke korn efter korn. Fusarium og Hvedebladplet (DTR) er de sygdomme i pløjefri dyrkning vi mest interesserer os for. Desværre findes der ikke mange opgørelser på disse sygdomme, men nederst ses de tal vi har kunnet finde. Fusarium modtagelighed opgøres igen i juli og vi vil derfor opdatere grupperinger af sorter til den tid. Det er sortererne der bestemmer om sorten skal testes for modtagelighed for fusarium.

Egnethed til tidlig eller sen såning:

Når der etableres uden pløjning er jorden ofte mere kold end hvis du pløjer. Derfor skal en sort der eksempelvis sås hen imod den 1. oktober være rimelig hurtig i vækst. Omvendt hvis der etableres tidligt inden den 7. september, skal det være med en sort der er rimelig moderat i sin vækst.

Vinterhvede sort *)	Forholdstal for udbytte i Landsforsøg				Obs. parceller pct. dækning **)			DTR Kar. 0-3	Fusarium - modtagelig for angreb		Strå- længde cm	Leje- sæd kar. 0-10	Sen eller tidlig såning	C1+C2 areal 2019
	2016	2017	2018	Gns.	Meldug	Septoria	Gulrust		2017	2018				
Kvium	-	104	108	106	1,2	6	0,01	-	-	-	66	3,0	Tidlig	1184
KWS Extase B	-	100	105	103	2,7	4,1	0	-	-	Middel	65	0,0	Sen	379
RGT Universe	103	99	105	102	9	15	0	-	-		69	0,0	Tidlig	616
Drachmann	103	100	103	102	0	7	0,7	-	-	Middel	73	0,0	Middel	511
Ohio	106	101	102	103	1	7	0	2	Middel	-	80	0,0	Tidlig	459
KWS Scimitar	-	101	102	102	7	3,8	3,3	-	-	-	67	0,0	Tidlig	297
Informer B	107	102	101	103	1	3,7	0	-	Middel	Middel	77	1,0	Middel	2642
Graham	103	101	101	102	1,1	9	0	-	Middel	Middel	65	0,0	Tidlig	533
Sheriff	103	100	101	101	1	3,7	0,01	2	Lidt	Lidt	71	0,0	Tidlig	2487
Chevignon	-	101	101	101	3,3	8	0	-	-	-	69	0,0	Middel	469
Torp	104	98	100	101	9	19	0,01	2	Meget	Meget	64	0,0	Tidlig	855
Kalmar	105	99	100	101	3,5	9	17	2	-	Meget	66	0,0	Tidlig	1187
KWS Lili B	98	98	99	98	0,2	8	0,01	1	Middel	Middel	64	0,0	Sen	610
Benchmark	105	101	98	101	2,7	17	3	2	Lidt	Lidt	72	0,0	Tidlig	2056
Elixer	103	99	98	100	3,5	7	0,09	2	-	Lidt	74	1,0	Middel	581
Creator B	101	92	97	97	1,7	3,4	0,6	-	Lidt	Lidt	72	0,0	-	240
KWS Zyatt B	101	100	97	99	1,0	12	0,1	-	Middel	Middel	63	0,0	-	359

*) B = På brødhvedelisten 2019 **) Der er ikke anvendt svampemidler i observationsparcellerne

Vinterbyg:

Sygdomme:

De to sygdomme skoldplet og bygbladplet er de sygdomme i vinterbyg, der skal holdes mest øje med, da disse spredes med halm- og afgrøderester.

Vinterbyg sort	Type	Forholdstal for udbytte i Landsforsøg				Obs. parceller pct. dækning *)					Lejesæd Kar. 0-10	Strå-længde cm
		2016	2017	2018	Gns.	Meldug	Bygrust	Skold plet	Blad-plet	Ramu-laria		
Toreroo	6-radet Hybrid	106	110	106	107	0,7	1,2	4	0,2	10	0	82
Jettoo	6-radet Hybrid	-	113	106	110	3,4	7	2	-	10	1	86
SY Galileo	6-radet Hybrid	-	114	106	110	1,7	9	8	-	2	2,1	81
Valerie	2-radet	-	109	105	107	0,2	4,8	10	-	42	2	67
Indiana	6-radet	-	110	104	107	1,8	10	13	-	34	3	76
KWS Infinity	2-radet	101	102	103	102	9	4,2	6	0,01	18	0	62
Comeback	2-radet	-	107	102	105	12	0,8	7	-	15	2	61
KWS Kosmos	6-radet	108	106	101	105	4,3	19	2,5	0,01	10	1	72
KWS Meridian	6-radet	105	108	101	105	1,6	9	6	2,9	11	1	76
KWS Higgins	6-radet	105	107	100	104	0,2	16	3,4	0	14	0	81
Hejmdal	2-radet	102	97	99	99	2	4,8	4,1	0,01	6	3	66
Neptun	2-radet	103	107	98	103	1,2	0,5	17	0,2	9	4	67
Frigg	2-radet	101	102	96	100	0,5	0,2	9	1	11	4	63

Vinterrug:

Sygdomme:

Du bør undgå at dyrke vinterrug efter vinterrug, når du praktiserer pløjefri dyrkning, da der er alt for stor risiko for angreb af meldrøjer. Vinterrug kvitterer også udbyttemæssigt for et godt sædskifte på linje med andre afgrøder, og derfor er et sundt sædskifte nødvendigt at have med i overvejelserne.

Sorten Helltop er også i handelen, men den har ikke været med i Landsforsøg siden 2014, og da der sandsynligvis ligger en udbyttestigning på nye sorter på måske 10-15 pct. siden 2014, kendes Helltops udbyttepotentiale ikke tilstrækkeligt, og vi vil derfor ikke anbefale at anvende denne sort.

Vinterrug sort	Type	Forholdstal for udbytte i Landsforsøg				Obs. parceller pct. dækning *)			Lejesæd Kar. 0-10	Strå-længde cm	Mel-drøjer Kar. 1-9	C1+C2 areal 2019
		2016	2017	2018	Gns.	Meldug	Skoldplet	Brunrust				
SU Arvid	Hybrid *)	-	-	108	108	4	9	24	1,8	121	5	-
KWS Loretto	Hybrid	-	-	104	104	0,5	7	9	3,2	117	-	57
KWS Vinetto	Hybrid	-	104	101	102	-	7	16	0,4	109	4	409
KWS Serafino	Hybrid	-	107	101	104	0,1	5	3,2	3,2	117	3	436
KWS Livado	Hybrid	101	100	100	100	1,5	8	11	1,8	117	4	529
Stanos	Hybrid	-	-	100	100	-	4,3	11	0,6	123	-	-
KWS Binntto	Hybrid	107	104	100	103	-	4,4	4,7	0,8	116	4	381

*) 90 pct. hybridsort + 10 pct. populationssort